

ҚУЧ-АДОЛАТДА

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

<http://www.olysud.uz>

2011 йил,
11 ноябрь,
жума
№ 44 (350)

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгилаб берилган ҳуқуқ ва эркинликлар, айниқса, унда инсон манфаатлари устуворлиги кафолатланганни мамлакатимиз тараққиётiga хизмат қилимокда. Чунки бу тамойиллар барча фуқароларга, хусусан, мамлакатимизда истиқомат қиласидан турли миллат вакилларига ҳам тенг шароит яратиб берган туфайли улар юртимиз равнакига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Айтиш керакки, Бош қомусимизнинг 18-моддасида мамлакатимизнинг барча фуқаролари, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтиёмий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеидан қатби назар, қонун олдида тенглиги, 21-моддасида эса, Ўзбекистон Республикасининг бутун худудида ягона фуқаролик ўрнатилиши алоҳида белгига

ЮТУҚЛАРИМИЗ ВА БИРДАМЛИГИМИЗ КАФОЛАТИ

Мамлакатимизда тенг ҳуқуқ ва имкониятларга эга юздан ортик миллат вакиллари истиқомат қилиади. Кўйлаб миллӣ-маданий марказлар, турли конфессияга мансуб диний ташкilotлар эмрин-эркин фаoliyati кўрсатади. Бу юртимизда бағрикенглик, миллатлараро ҳамхижатли мухити қарор топгани, маънавий қадриятларни тишкалаш ва ривожлантириш учун барча шарт-шароит яратилгандан далолатиди.

Бу Президентимиз Ислом Каримовнинг «Юртимизда тинчлик ва осойиштаслики асараш, кўп миллатлар давлатимизда қарор топган дўстлик ва тутувлик мухитини мустаҳкамлаш, меҳнат-

каш инсонга ҳурмат-эҳтиром, жамиятимизда миллати ва динидан қатби назар, ҳамма учун тенг шароит яратиш — бизнинг олий мақсадимизди», деган фикрлари амалда тўлиқ рӯёбга чиққандан далолат беради.

Ҳадемай ҳалкимиз бирдамлигимиз ва ҳамхижатлигимизнинг мустаҳкамлаб пойдевори бўлганд Конституциямиз қабул килинганинг 19 йиллигини кенг нишонлади. Кўйна тарих олдида кичик бир мuddатта тенг бўлган ушбу даврда мамлакатимизда кўплаб улугвор ишлар амалга оширилди. Бу ҳалкимиз фаровонлиги, юртимиз тинчлиги ва ободлигига намоён бўлаётir. Бу ютуқларимиз замонида

эса Бош қомусимизда кафолатланган ҳуқуқий асослар мужассам, десак, асло хато бўймайди.

Ёдимда бор. Ўзбекистон ўз давлат мустақиллигини кўлга киритган или кунларда бу дўйерда истиқомат қиласидан турли миллат вакиллари орасида «энди бизнинг таддиримиз нима бўлади?» — деган ўй-фикрлар кечган. Лекин бу хадик-хатотирларга давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг ўша пайтларда айтган кўйидаги сўзлари чек кўйди: «Адолатли жамиятда яшамоқи эканмиз, бошқа ҳалқ вакилларининг манфаатларини ҳам ҳимоя этишимиз, уларга ҳурмат ва эътибор кўрсатишимиш зарур. Ўзбекистонда ту-

филган, унинг замонида яшайдиган ва меҳнат килаётган ҳар бир киши, миллӣ мансублигидан ва эътиқодидан қатбий назар, республикамизнинг тенг ҳуқуқи фуқароси бўлишига муносибиди. Очиликдан изборат миллатларининг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя килиш, уларнинг маданияти, тили, миллий урф-одатлари ва анъаналари сакланниши ҳамда ривожланниши, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тутувлики таъминлаш, қонунйлик ва ҳуқук-тартиботни қарор топтириш мана шундай сиёсий, давлат ва конституциявий тузумга эришиш қалитидир».

(Давоми иккинчи бетда)

Давлат иштепмолнчиларнинг ҳуқуқи устувлигини ҳисобга олиб, иқтисодий фаoliyati, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини, барча мулк шакларининг тенг ҳуқуқларини ва ҳуқуқий жиҳатдан баббарав муҳофаза этилишини кафолатлади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 53-моддасидан

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда яратилган ҳалқаро андозаларга мос миллӣ қонунчилик тизими фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини мухофаза этиш билан бирга, ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳаёт тарзини ўтла кўйишга қартилган иқтисодий ислоҳотларда ҳам ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилимокда. Зеро, Конс-

титуциямиз ва миллӣ қонунчилик тизимида ҳуқуқий мулк устуворлигининг мустаҳкамлаб қўйилгани тадбиркорлик ривожи, пироварида, мамлакатимиз тараққиётни ва ҳалкимиз фаровонлиги учун кўй ётмокда.

— Йорига йилда Президентимиз ташаббуси билан қабул килинган «Кичик бизнес ва ху-

2011 йил — «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили»

Тадбиркор манфаати — ҳамиша ҳимояда

Давлат дастури мамлакатимиз иқтисодий тараққиётини янги, янада юксак босқичга олиб чиқиши ҳизмат қилимокда, — дейди Олий суд судьяси Арслон Усмонов. — Мазкур дастур асосида мамлакатимизда янада қуал бизнес мухити, ҳусусий мулкчилик устуворлигини мустаҳкамлашга йўналтирилган ҳуқуқий кафолатлар яратилиб, тегиши қонун ҳужжатлари изчил тақомиллаштирилмоқда.

(Давоми иккинчи бетда)

Маълумки, одил судлов сифатини таъминлаш ва қонун устуворлигига эришишда суд томонидан қабул қилинган ҳужжатларнинг қонунийлиги, адолатлилиги ва асослилиги мухим ўрин тутади. Айтиш керакки, юртимиз суд-ҳуқуқ тизимида олиб борилётган ислоҳотлар самараси ўлароқ жиноят ишларининг апелляция, кассация ва назорат тартибида кўриши айланувчи, судланувчининг қонуний ҳуқуқлари муҳофаза этишишига янада кенг йўл очди. Зеро, ушбу инстанциялар текшируви натижасида суддар томонидан йўл қўйилган айrim хато-камчиликлар ўз вақтида аниқланиб, тузатилмоқда.

Islohot va samara

Назорат тартибида текшириш қонунийлик ва фуқаро ҳуқуқларини таъминлашнинг кафолати

Энг асосиши, мамлакатимизда жиноят ишларини назорат тартибида кўриб чиқишининг аниқ ҳуқуқий мезони ишлаб чиқилган ва умалиётга жорий этилган. Назорат тартибида иши юритиш жиноят иши юзасидан қонуний ва адолатли ечимга келишида, судланувчининг ҳуқуқлари бузилишига, кимлишига мутаносиб жазо тури ва мидорини белгилашда самарали ҳуқуқий механизм вазифасини ўтамоқда. Буни қўйидаги мисол ҳам тасдиқлайди.

Судланувчини К.Араббоев «Даугизтау» геологияни кидирив экспедицияси давлат корхонасида бургувловчи бўлиб ишлаб келган. У кўриқлаш бўлими

смена бошлиги Д.Паноев билан жиноят тил бирристириб, ўғирлика кўл урган. Улар 2010 йил 15 июнда «Даугизтау» геологияни кидирив экспедицияси давлат корхонасида қарашлаш марказий лабораториядан умумий баҳоси 330 минг сўмлик ёғоч курилиш материалларини яширин равишда талонтороз қилишган. Бундан ташқари К.Араббоев жиноят фаoliyati давом этириб, Д.Паноев билан мазкур давлат корхонасининг марказий омборхорасидан умумий баҳоси 617 минг 779 сўмлик товор-моддий бойлайлар — арматура ва темир куварларни ҳам ўғирлаган.

(Давоми учинчи бетда)

Буюк ишак йўли ўттан мамлакатимиз Марказий Осиё миintaқасида муҳим геостратегик ўрин эталайди. Президентимиз таъқидлаганидек, Шарқ ва Фарони, Жануб ва Шимолни магистраль ўйлар орқали туташтирган ўзбекистон бугун ҳам улкан транспорт-коммуникация ва транзит салоҳиятига эга.

Yangi qonun mohiyati

Қулай ва хавфсиз транспорт тизими

янги қонун билан янада тақомиллаштирилди

оширилаётir.

— Темир йўл тизимининг энг асосий қоидаларидан бири хавфсиз ва кафолати ҳизмат курсатишидир, — дейди Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун хуқуқларни мониторинг институти бош ишмий ходими Эркин Хайтов. — Истиқол йилларида соҳага бўлган эътибор туфайли улар борадаган даражада. Айни вақтда мамлакатимизда юк ташиниг қарийб 70 фюзи, экспорт ва импорт учун юк ташинишига бўлган ҳажманинг эса 80 фюзи темир йўл орқали амалга оширилаётir.

(Давоми учинчи бетда)

Табиийки, бола улғайиши билан қайсида касбга қизиқади. Бунга турли омиллар, хусусан, оилавий мұхит катта таъсир кўрсатади. Фарғона вилояти Риштон туманидаги Оқер қишлоғида туғилиб ўтсан Улугбек Алимовнинг ҳарбийлик қизиқиши ва шу касб эгаси бўлишига ҳамасининг Ватан ҳимоячиси эканлиги сабаб бўлди.

Istiqlol va imkoniyat

Муқаддас бурч

Акаси Алишернинг хулк-атвори, муомала-муносабати, қатиъитлиги, эл орасидаги обрў-эътиборини кўрган Улугбек ўсмилри ҷоғларидаёт, ўз келажак йўлни белгилаб олди. Тенгдошлари гоҳ у, гоҳ бу касбнинг афзалликлари ҳақида ўйлаб, иккиланиб юришганида, «акмага ўшаган Ватан ҳимоячиси бўламан», — дер эди у. Мактабни аъло баҳоларга битиргач, муддатли ҳарбий хизматга отланди. Бу ерда Улугбекнинг дунёкашари кенгайди, маънан юксалиб, хисмонан чиникиди. Ўзига бўлган ишончи, ҳарбийликка иштиёки янада ортди.

Муддатли ҳарбий хизматни тутагача, ўз орзусига эришид. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигига қарашли ҳарбий қисмлардан бирда шартнома асосида хизмат қила бошлади.

Айни пайтда у хизмат қилаётган ҳарбий қисм командирининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари Зайнiddин Эргашевнинг айтишида, Улугбек интизоми, хизматга муносабати, бурчига содиклиги билан.

(Давоми тўртинчи бетда)

сафдошларига ўрнак бўлмоқда. Осмонимиз мусафолигини, сарҳадларимиз осойишталигиги сақлаш йўлида ҳизмат қилаётган Улугбек Жиззах олий ҳарбий авиация билим юртида ҳаво алоқасиши йўналиши бўйича ўйқуб, сержант увонига эга бўлди.

(Давоми тўртинчи бетда)

Mas'uliyat va majburiyat

Қонунга риоя этиш фаолиятни ривожлантиришнинг муҳим шарти

Соликлар давлат бюджетининг муҳим таянчидир. Шу боис изил солик сиёсати юртиши ва тизимида тақомиллаштириб бориши мамлакат равнакига ҳизмат қиласи.

Давлатимиз раҳбар таъқидлаганидек, солик тизимининг жамиятда ўтказилётган иқтисодий ислоҳотлардаги ўрни алоҳида аҳамиятига эга бўлиб, унни тақомиллаштириши бюджет давромадлари барқарорлигини таъминланади.

Истиқол йилларида юртимизда амалга оширилган ислоҳотлар солик қишлоғларни курилиш материалларини яширин равишда талонтороз қилишган. Бундан ташқари К.Араббоев жиноят фаoliyati давом этириб, Д.Паноев билан мазкур давлат корхонасининг марказий омборхорасидан умумий баҳоси 617 минг 779 сўмлик товор-моддий бойлайлар — арматура ва темир куварларни ҳам ўғирлаган.

Ушбу кодекснинг 34-моддаси

(Давоми учинчи бетда)

Fuqarolik qonunchiligi

Етказилган зарар учун биргаликда жавобгарлик

Амалдаги қонуларимизда фуқаролар ва юридик шахсарга қонунга зид ҳаракат учун жавобгарликтини тартибида солиқларни қарашлашни көрсатади. Чунки бу билан уларда қонунга зид ҳаракатларни таърихни тушунчаси шакланади. Зотан, ғайрироҳий ҳаракат ва ҳаракатсизликнинг содир этилиши ҳуқуқий жавобгарликтини кеярлиб чиқаради. Чунонки, бундай ҳолларда зарар етказувчи томонидан жабрланувчига тўланиши ёки қопланиси лозим.

Биргаликда зарар етказганлик жавобгарликтини тартибида солиқларни қарашлашни көрсатади. Биргаликда зарар етказган шахслар жабрланувчининг олидида солидар тартибида жавобгар бўладилар. Жабрланувчинга аризасига кўра унинг манфаатларини кўзлаб, суд биргаликда зарар

етказган шахсларга хиссали жавобгарликтини юклашга хисоблаётir. Шунни таъкидлаш лозимки, биргаликда зарар етказган шахсларнинг айбилик даражаси мумхин аҳамиятига эга

